

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут архітектури та будівництва «ІФНТУНГ-ДонНАБА»
Кафедра архітектури і дизайну
Ярема Марта Андріївна

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

УДК _____
(індекс)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

«Арт-центр з реабілітаційною функцією по вул. Дудаєва
в м. Івано-Франківську»

_____ (назва роботи)

Архітектура та містобудування

_____ (назва освітньої програми)

191 Архітектура та містобудування

_____ (шифр і назва спеціальності)

Робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:

Здобувач освітнього ступеня _____ Ярема М.А. _____
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник Скрипін Тетяна Василівна, старший викладач кафедри АіД
_____ (підпис, прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання керівника)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри архітектури і дизайну

проф. канд.арх. _____ Олексій ЯЩЕНКО
(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Івано-Франківськ – 2025

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут архітектури та будівництва «ІФНТУНГ-ДонНАБА»

Кафедра архітектури і дизайну

Освітній рівень бакалавр

Спеціальність 191– Архітектура та містобудування

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 2025 року

**ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ**

Яремі Марті Андріївні

1. Тема роботи Арт-центр з реабілітаційною функцією по вул.Дудаєва в м.Івано-Франківську, керівник роботи Скрипин Тетяна Василівна, старший викладач кафедри АіД, затверджені наказом закладу вищої освіти від “ 04 ” червня 2025 року № 301/7
2. Строк подання студентом роботи 23.06.2025 р.
3. Вихідні дані до роботи підоснова ділянки по вул. Дудаєва м.Івано-Франківськ.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) принципи архітектурно-планувальної організації, нормативна база, світовий досвід, містобудівний аналіз, історико-культурний аналіз, аналіз рекреаційного потенціалу, обґрунтування вибору ділянки, архітектурно-ландшафтний аналіз, фізико-географічні та природно-кліматичні умови, функціонально-розпланувальне рішення, опис генерального плану, архітектурно-планувальне рішення об'єкта, об'ємно-просторове рішення об'єкта, композиційно-просторове рішення об'єкта, техніко-економічні показники, конструктивна схема проєктованої будівлі.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) передпроєктний аналіз (графо-аналітичні схеми), функціональне зонування, генеральний план, плани, фасади, розрізи всіх будівель.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Скрипин Т. В., старший викладач кафедри АіД		
2	Скрипин Т. В., старший викладач кафедри АіД		

7. Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Отримання та обговорення завдання	15.01-10.02.2025	
2	Дослідження теми; опрацювання теоретичних джерел; вивчення світового досвіду.	20.02-21.02.2025	
3	Фотофіксація ділянки; Робота над аналітичними схемами.	10.03-20.03.2025	
4	Розробка ідейної концепції проектного рішення.	20.03-29.03.2025	
5	Розробка генерального плану.	1.04-15.05.2025	
6	Розробка об'ємно-планувального вирішення об'єкта	20.03-23.04.2025	
7	Розробка основних креслень (плани, фасади, розріз).	21.04-15.06.2025	
8	Розробка візуалізацій.	15.06-21.06.2025	
9	Графічне оформлення дипломного проекту.	16.06-20.06.2025	
10	Робота над пояснювальною запискою.	10.02-21.06.2025	
11	Узагальнення та завершення дипломного проекту.	19.06-21.06.2025	

Студент

(підпис)

Ярема М.Я

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Скрипин Т.В

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Вступ 1	6
РОЗДІЛ 1. Перед проектний аналіз	
1.1 Актуальність проблеми	8
1.1.1 Арт-терапія.....	11
1.1.2 Різновиди та техніки арт-терапії.....	14
1.2 Принципи архітектурної організації арт-центрів з реабілітаційною функцією.....	17
1.2.1 Класифікація та типологія арт-центрів реабілітаційного спрямування.....	17
1.2.1 Обґрунтування вибору ділянки.....	20
1.3 Аналіз світового досвіду проектування культурно-реабілітаційних центрів.....	23
1.3.1 Circle Rehabilitation Hospital. Бірмінгем, Великобританія.....	23
1.3.2 Реабілітаційний центр. Шеньчжені.....	25
1.3.3 Реабілітаційний центр Musholm. Данія.....	29
1.3.4 Центр психосоціальної реабілітації. Аліканте, Іспанія.....	32
1.3.5 Центр реабілітації Unbroken. Львів, Україна.....	35
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	38
РОЗДІЛ 2. Аналітична частина проекту	
2.1. Архітектурно-містобудівний аналіз ділянки.....	39
2.1.1 Розташування ділянки в контексті Івано-Франківська.....	40
2.1.2 Аналіз комунікаційної-транспортної мережі.....	41
2.1.3 Соціально-просторовий аналіз території кварталу.....	42
2.1.4 Архітектурно-планувальний аналіз існуючої забудови.....	43
2.1.5 Аналіз функціонального зонування території.....	45
2.1.6 Аналіз озеленення та природних чинників	47
РОЗДІЛ 3. Проектна частина	
3.1 Генеральне планування.....	49
3.2 Архітектурно-планувальна структура проєктованого об'єкту.....	52
3.2.1 Пошук форми	52
3.2.2 План на відмітці +0,00.....	53
3.2.3 План на відмітці -3,000.....	55
3.3 Об'ємно-просторове рішення проєктного рішення логістичного хабу.....	56
3.3.1 Пошук форми.....	56
3.3.2 Фасади.....	56

3.4 Конструктивні, інженерні та енергоефективні рішення об'єкту.....	57
3.4.1 Розріз.....	57
3.5 Реалізація вимоги інклюзивності та безпеки користувачів проєктованого об'єкту	57
3.5.1 Інклюзивність.....	57
3.5.2 Пожежна безпека.....	58
3.5.3 Укриття.....	59
3.6 Енергоефективність.....	60
3.7 Техніко-економічні показники.....	61
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ	62
Список використаних джерел.....	64

ВСТУП

Нинішня ситуація в Україні, що характеризується триваючим досвідом війни як воєнних так і цивільних та наслідками пандемії COVID-19 що вплинули на всі верстки населення, створює величезний тиск на психічне здоров'я та соціальну інтеграцію багатьох людей. Психологічні шрами війни, посилені соціальною ізоляцією та проблемами реінтеграції в суспільство після пандемії, створюють термінову потребу в ефективних реабілітаційних просторах. Ці простори мають виходити за межі фізичного відновлення та враховувати емоційні, психологічні та соціальні аспекти одужання.[7]

Проект цього культурного центру передбачає створення цілісного середовища, що сприяє як емоційному, так і фізичному відновленню. Арт-терапії, такі як малювання та інші форми творчості, допомагають людям справлятися з травмами, даючи їм можливість виражати та обробляти складні емоції без слів. Танцювальна терапія стимулює фізичний вираз та рух, що сприяє відновленню фізичної координації та психологічному благополуччю. Тактильні терапії особливо важливі для того, щоб допомогти людям знову відчувати своє тіло, часто після періоду емоційної або фізичної оніміння через травму. Психологічна терапія, як індивідуальна, так і групова, надасть простір для роздумів, зростання та реінтеграції учасників у суспільство.

Дослідження в галузі реабілітації показують значні переваги поєднання традиційних терапевтичних методів з арт-терапіями. Дослідження показали ефективність арт-терапії в лікуванні травм та розвитку емоційного самовираження, а також роль фізичного руху та дотику в лікуванні тіла та душі. Ці терапевтичні практики були важливими в країнах, що пережили соціальні потрясіння, таких як Україна, де наслідки війни та пандемії досі відчуються.

Комплексна психологічна реабілітація осіб, особливо в посттравматичних умовах, значно вирає від використання арт-терапії та

психологічної підтримки. Запропонований центр не лише вирішуватиме індивідуальні потреби постраждалих, але й стане символом стійкості, сприяючи відновленню відчуття спільноти та соціальної інтеграції[7].

Цей проект передбачає не тільки створення функціонального простору для відновлення, але й збереження культурної та історичної ідентичності регіону. Реабілітаційний центр надасть доступне та привітне середовище для участі в різних терапевтичних практиках, сприяючи процесу одужання та реінтеграції учасників у суспільство.

У світлі унікальних викликів, що постали через війну та пандемію, цей проект є не тільки архітектурною ініціативою, але й важливим кроком до забезпечення всебічних реабілітаційних послуг в Україні сьогодні. Завдяки цьому центру люди отримають доступ до притулку для одужання, що враховує як тіло, так і душу, надаючи їм інструменти для відновлення своїх життів у часи глибокої невизначеності.

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ

1.1 Актуальність теми.

Сучасний світ стикається з численними викликами, що впливають на психологічне здоров'я людей серед яких війна , пандемія , високий рівень урбанізації та інформаційного навантаження . Наслідками у суспільстві стають посттравматичні стресові розлади , депресія , посилення рівня соціальної ізоляції що сприяє емоційному вигоранню та тривожним розладам.

Арт-центр з реабілітаційною функцією – це не просто громадський простір, а інноваційна модель психологічного відновлення, що поєднує архітектуру, мистецтво та терапію. Його створення є надзвичайно актуальним у сучасних умовах, коли суспільство потребує ефективних методів підтримки психічного здоров'я.

Такі і центри мають великий соціальний потенціал, зокрема у відновленні психоемоційного стану осіб, які пережили великі потрясіння, такі як війна чи пандемія. Вони забезпечують необхідні

умови для відновлення людей , таких як ветерани, переселенці, люди з посттравматичним стресовим розладом (ПТСР).[7]

Враховуючи війни в Україні, реабілітаційні центри мають потенціал стати важливою складовою психологічної підтримки для людей, які пережили травматичні події, допомагаючи їм

адаптуватися до нових умов і знову знайти своє місце в суспільстві. Архітектурне середовище таких центрів повинно створювати атмосферу, яка сприятиме емоційному заспокоєнню, безпеці і мотивації до відновлення .

Сучасний світ стикається з численними викликами, що впливають на психічний стан здоров'я у людей серед яких: війни, пандемії, високий рівень урбанізації та інформатизації повсякденного життя. Наслідком є суттєвий сплеск психологічних стресів, депресії, підвищеної агресивності

та різних форм серед економічно активного та трудового населення.

Арт-терапія у реабілітаційній сфері є відносно новою галуззю психічного здоров'я, проте її потенціал є неперевершеним. Згідно з дослідженнями, арт-терапія сприяє покращенню самовираження, самоусвідомлення, навчання та особистісного розвитку, а також покращує контакт, комунікацію та взаємодію з іншими людьми [11].

Реабілітаційні культурні центри можуть стати осередками психологічного відновлення, де люди отримують емоційну підтримку через мистецтво, архітектурний простір та соціальну взаємодію.

Деякі поширені техніки арт-терапії включають розфарбовування, малювання, музику, фотографію, скульптуру та письмо. Люди не лише отримують користь від творчого процесу створення мистецтва, але й можуть отримати подальше розуміння через рефлексію, яка може допомогти їм рухатися вперед у своєму житті [19].

Мистецтво пропонує ветеранам, які страждають від ПТСР, неагресивну альтернативу для компонування у зображеннях того, що неможливо висловити словами. Це спосіб увійти в себе і часто перший крок до організації та обробки травматичних переживань [26].

Арт-терапія не стосується кінцевого продукту; вона стосується зцілення через процес створення мистецтва. Дослідження виявили широкий спектр фізичних та психічних переваг арт-терапії [15].

Крім того, культурні простори, які функціонують в рамках таких центрів, можуть сприяти соціалізації та комунікації між різними групами населення, що особливо важливо після тривалих періодів ізоляції наприклад, як пандемію COVID-19 в 2019 році[9]. Реабілітаційні культурні центри також сприяють зміцненню соціальних зв'язків у громадах, особливо в умовах поствоєних і постпандемічних реалій. Вони

створюють безпечне середовище для соціальної інтеграції та підтримки тих, хто пережив великий стрес, одночасно зміцнюючи громадську згуртованість і забезпечуючи соціальну стабільність на місцевому рівні.

Розробка концепції проєкту формується на ідеї «Healing Architecture» (цілюща архітектура).[8]

Концепція «Healing Architecture» (цілюща архітектура) знаходить своє втілення і в

арт-центр з реабілітаційною функцією. Грамотне створення середовища значно впливає на психоемоційний стан людини. Використання теплих кольорів, природних матеріалів та м'якого

освітлення сприяє зниженню рівня стресу й створенню відчуття безпеки. Цей підхід є надзвичайно актуальним, оскільки саме через матеріали можна створювати не лише естетично привабливі, а й терапевтичні простори.

Основні принципи цілющої архітектури:[8]

1. Природне освітлення та вентиляція: Використання природного світла та забезпечення якісної вентиляції сприяють покращенню настрою та зниженню рівня стресу.

2. Зв'язок з природою: Інтеграція зелених зон, садів та видів на природу в архітектурний дизайн допомагає пацієнтам відчувати спокій та комфорт.

3. Ергономічність та комфорт: Створення зручних та доступних просторів забезпечує фізичний комфорт та знижує рівень тривожності.

4. Естетика та дизайн: Використання приємних кольорів, текстур та форм позитивно впливає на емоційний стан людей.

5. Акустичний комфорт: Зниження рівня шуму та забезпечення тиші сприяють релаксації та концентрації.

Архітектура, що створює просторовий досвід, з яким діти та молоді люди можуть взаємодіяти, дає їм великий почуття позитивної енергії, що перетворюється на справжнє зцілення[8].

Ця концепція "Healing Architecture" у центрах реабілітаційного функціонального призначення спрямована на створення прогресивних, морально здорових соціальних та життєвих просторів, які сприяють покращенню соціального інтер'єру.

Отже, концепція «Healing Architecture» у центрах з реабілітаційною функцією проявляється через поєднання природних матеріалів, адаптивності простору та біофільного дизайну. Ці принципи повинні стати основою для подальшої роботи над проектом, адже вони поєднують науковий підхід і практичний досвід, що є важливим для створення комфортного та здорового середовища.

Це сприяє персоналізованому підходу до реабілітації. Адаптивні простори сприяють відновленню після психоемоційного виснаження швидше, ніж жорстко структуровані приміщення. Така концепція дає змогу створювати більш універсальні об'єкти, що слугують різним потребам користувачів, підвищуючи їхню ефективність. Це важливо для створення середовища, що може змінюватися відповідно до потреб відвідувачів.

1.1.1 Арт-терапія

Арт-терапевтичні програми в реабілітації представляють собою структуровані втручання, які використовують візуальне мистецтво як основний терапевтичний інструмент. Viganò та Magnotti [19] підкреслюють, що візуальна арт-терапія в психіатричній реабілітації відіграє ключову роль у відновленні когнітивних функцій, емоційної регуляції та соціальної інтеграції пацієнтів.

Творчі терапії, включаючи арт-терапію, демонструють значний потенціал у реабілітаційному процесі, оскільки вони забезпечують альтернативні шляхи комунікації та самовираження для осіб з психічними розладами [21]. Ці підходи особливо цінні для пацієнтів, які мають труднощі з вербальним вираженням своїх переживань.

Особливо цінними є програми арт-терапії, орієнтовані на одужання, які враховують індивідуальні потреби та цілі пацієнтів. Дослідження думок зацікавлених сторін щодо програми арт-терапії психіатричної реабілітації, орієнтованої на одужання, в сільській австралійській службі психічного здоров'я показали, що такі програми високо цінуються як пацієнтами, так і медичними працівниками [26].

Учасники програм відзначали, що арт-терапія допомагає їм розвивати нові навички подолання труднощів, покращувати самооцінку та встановлювати значущі соціальні зв'язки. Програми, орієнтовані на одужання, підкреслюють важливість розширення можливостей пацієнтів та їхньої активної участі в процесі лікування [26].

Арт-терапія пропонує унікальні переваги в контексті психологічної реабілітації. Творчий процес дозволяє досліджувати та виражати складні емоції в безпечному середовищі, що сприяє розвитку самосвідомості та

емоційної грамотності.

Крім того, групові арт-терапевтичні сесії створюють можливості для соціальної взаємодії та розвитку навичок спілкування, що є критично важливим для успішної реінтеграції в суспільство. Творчі види терапії також сприяють розвитку когнітивних функцій, таких як концентрація уваги, планування та розв'язання проблем [21].

1.1.2 Різновиди та техніки арт-терапії

Арт-терапія як мультидисциплінарна галузь включає в себе різноманітні творчі підходи та методики, що застосовуються в психологічній реабілітації. Кожен різновид арт-терапії має свої унікальні характеристики та терапевтичні можливості, що дозволяє індивідуалізувати лікувальний процес відповідно до потреб конкретного пацієнта.

Візуальна арт-терапія

Візуальна арт-терапія є одним з найпоширеніших та найдосліджуваних напрямків арт-терапевтичних втручань. Цей підхід використовує різноманітні візуальні засоби для створення терапевтичного простору, де пацієнти можуть досліджувати свої внутрішні переживання через творчий процес [11]. Візуальна арт-терапія включає в себе малювання, живопис, скульптуру, колаж та інші форми образотворчого мистецтва.

Особливістю візуальної арт-терапії є її здатність надавати пацієнтам невербальний канал комунікації, що особливо важливо для осіб з обмеженими вербальними навичками або тих, хто має труднощі з артикуляцією складних емоційних станів. Цей різновид терапії сприяє розвитку самосвідомості, емоційної регуляції та когнітивних функцій.

Мистецькі програми на базі спільноти

Програми арт-терапії, що реалізуються в громадських умовах, представляють собою окремий різновид терапевтичних втручань, орієнтованих на соціальну реінтеграцію та підтримку пацієнтів у природному середовищі. Дослідження показують, що такі програми високо цінуються медичними працівниками за їх здатність забезпечувати доступність та безперервність терапевтичної підтримки [11].

Громадські програми арт-терапії часто включають групові заняття, які сприяють розвитку соціальних навичок та створенню підтримуючих

мереж між учасниками. Ці програми характеризуються гнучкістю підходів та можливістю адаптації до специфічних потреб місцевої спільноти [11].

Особливим різновидом арт-терапевтичних втручань є програми, орієнтовані на одужання, які ставлять у центр уваги особистісні цілі та прагнення пацієнтів. Такі програми відрізняються індивідуалізованим підходом та акцентом на розширенні можливостей учасників .

Програми, орієнтовані на одужання, інтегрують принципи персонорієнтованої терапії з творчими методиками, створюючи простір для самовизначення та особистісного зростання. Учасники таких програм активно залучаються до планування своєї терапії та визначення власних цілей [25].

Основні техніки арт-терапії:

Техніки візуального самовираження

Базові техніки візуальної арт-терапії включають спонтанне малювання, тематичне творення та структуровані вправи з образотворчого мистецтва. Ці техніки дозволяють пацієнтам досліджувати свої емоції, спогади та переживання через створення візуальних образів .

Техніка "вільного малювання" передбачає спонтанне створення образів без попереднього планування або критичного аналізу. Цей підхід сприяє вираженню несвідомих процесів та емоційних станів, які можуть бути важко доступними через традиційні вербальні методи [11].

Групові творчі техніки

Групові арт-терапевтичні техніки фокусуються на створенні колективних творчих проєктів, що сприяють розвитку соціальних навичок та міжособистісної взаємодії. Такі техніки включають створення групових мураль, колективних скульптур та інших форм спільного творчого процесу .

Дослідження показують, що групові техніки особливо ефективні для розвитку навичок співпраці, емпатії та соціальної підтримки серед учасників програм психіатричної реабілітації [8].

Мультимодальні підходи

Сучасні арт-терапевтичні програми часто використовують мультимодальні підходи, що поєднують різні види творчої діяльності. Такі програми можуть включати елементи музичної терапії, танцювально-рухової терапії, драматерапії та візуальних мистецтв .

Мультимодальні техніки дозволяють терапевтам адаптувати втручання до індивідуальних переваг та здібностей пацієнтів, забезпечуючи більш комплексний та ефективний терапевтичний досвід [10].

1.2 Принципи архітектурної організації об'єктів реабілітаційного культурного центру

1.2.1 Класифікація та типологія арт-центрів реабілітаційного спрямування

Архітектура організація реабілітаційного культурного центру ґрунтується на комплексному підході, що поєднує терапевтичність, комфорт та психологічний вплив середовища на людину. Провідною ідеєю таких закладів виступає теза про те, що архітектура, а й її внутрішній простір — це фактори, що сприяють гармонійному просторі, що сприяють відновленню здоров'я [10].

Основа сучасних принципів терапевтичної архітектури ґрунтується на біофільній теорії та концепції природнього елементу у просторі, таких як зелень, природне освітлення та екологічні матеріали, що поєднується з емоційним відновленням через гармонійне посідання природних елементів [13]. Використання таких природних ресурсів як зелені рослини, водні струмки, природна вентиляція та максимальне використання природного освітлення допомагає створити атмосферу спокою та оновлення, сприяючи психологічній стабільності та емоційному рівноважному розширенню простору, надаючи відчуття відкритості та гармонії та найсприятливішому середовищу.

Біофільний дизайн у архітектурі реабілітаційних центрів передбачає інтеграцію природних елементів не лише як декоративних, а й як функціональних компонентів простору [15]. Це включає використання природних матеріалів, максимізацію доступу до природного світла, створення видів на природні ландшафти та інтеграцію рослинності як у внутрішніх, так і зовнішніх просторах [13].

Унікальність простору з ключовими принципами проектування реабілітаційного культурного центру полягає в адаптивності. Принцип відповідно до навчальних та групових занять. Захищені зимові кімнати

забезпечує особисту простору, доступ може створити власне комфортне середовище та професійних реабілітації [17]. Продумане розташування спілка, коридору, переходів зон сприйняття міні-дворики безпечного реабілітаційного центру. Можливість регулювати інтенсивність освітлення, комфорт температури та акустичних характеристик дозволяє адаптувати простір під конкретні потреби та інтереси . Такі гнучкі простори мають відповідають можливості самостійно адаптувати простір з найкращими можливостями регенеративної комфорту відповідно та адаптації, що особливо важливо в процесі реабілітації [10].

Ключовими елементами такого підходу є просторова гнучкість, що дозволяє адаптувати приміщення під різні терапевтичні потреби, та створення безбар'єрного середовища для людей з обмеженими можливостями .

Організація терапевтичних зон повинна передбачати чітке функціональне зонування з урахуванням специфіки різних видів реабілітаційної діяльності. Мистецькі студії та майстерні мають бути обладнані відповідним освітленням та вентиляцією, зони для фізіотерапії потребують спеціального обладнання та покриттів, а простори для групової терапії мають забезпечувати акустичний комфорт та приватність. [11]

Акустичний комфорт є важливим елементом містечкового архітектурного рішення. Високий рівень шуму може викликати тривожність та стрес, що є небажаним у реабілітаційному середовищі. Використання адаптивних архітектурних рішень, включаючи пасивні стратегії клімат-контролю та енергоефективні системи, забезпечує комфортне середовище протягом року при мінімальному впливі на навколишнє середовище

Інтеграція пасивних стратегій включає використання природної вентиляції, оптимізацію орієнтації будівлі для максимального використання денного світла та створення терапевтичних садів як

невід'ємної частини архітектурного комплексу Такий підхід не лише знижує експлуатаційні витрати, але й створює більш здорове та стійке середовище для реабілітації. [20].

1.2.2. Обґрунтування вибору ділянки

Обґрунтування вибору ділянки для культурно-реабілітаційного центру у місті Івано-Франківськ.

Розміщення культурно-реабілітаційного центру на території колишнього Фурнітурного заводу в місті Івано-Франківську по вулиці Коновальця Дудаєва є стратегічно виправданим рішенням, що поєднує архітектурну ревіталізацію, соціальну адаптацію та економічну вигоду. Це дозволяє ефективно використовувати пригнічену та депресивну промислову зону для створення сучасного простору, сприятливого для реабілітації, культури та освіти. Яка дасть нове життя території та можливість людям знайти місце сили та підтримки.

Колишній Фурнітурний завод був важливим промисловим об'єктом Івано-Франківська, що функціонував з 1964 року. Основною діяльністю заводу було виробництво металевих фурнітурних виробів. Проте, внаслідок економічних змін у 1990-х, підприємство поступово занепало, а на початку 2000-х припинило роботу. Відтоді територія заводу перетворилася на покинуту індустріальну зону, яка несе потенційну екологічну загрозу та є візуально депресивною плямою в середовищі району та міста [23].

Ділянка має рівнинний рельєф з незначним нахилом, що є сприятливим для будівництва та розвитку інфраструктури.

Територія колишнього заводу розташована поблизу центру міста та має розвинену транспортну інфраструктуру. Це забезпечує зручний доступ до об'єкта як для мешканців міста, так і для гостей з області.

Доступ до ключових транспортних вузлів: близькість до головних автомобільних магістралей міста, достатня кількість маршрутів міського транспорту.

Можливість інтеграції з існуючою мережею громадського транспорту та інфраструктури району. Вулиця Коновальця є однією з основних

магістралей міста, забезпечуючи зручний

доступ до інших районів Івано-Франківська. Наявність громадського транспорту та близькість до центральної частини міста підвищують привабливість ділянки для потенційних відвідувачів.

Гарна пішохідна доступність для мешканців прилеглих районів та житлових комплексів. Територія заводу оточена житловими кварталами, що складаються з багатоповерхових та приватних будинків. Поруч розташовані заклади освіти, охорони здоров'я та комерційні

об'єкти, що робить цю зону активною та перспективною для розвитку громадських просторів.

Вибір деструктивної території для культурно-реабілітаційного центру має велике значення для громади міста у зв'язку з кількістю людей які перебувають на фронті та щоденним збільшенням вимушено переселених осіб.

Залучення громади міста та спеціалістів : надання простору та робочих місць для проведення освітніх, культурних та терапевтичних заходів.

Психологічна реабілітація. Центр зможе допомагати військовим, внутрішньо переміщеним.

особам та іншим категоріям населення які проживають внутрішній дисбаланс адаптуватися до нових умов життя та отримати допомогу.

Підвищення якості міського середовища. Зменшення занедбаних просторів, створення сучасної комфортної міської зони та розвитку цієї території міста.

Розміщення культурно-реабілітаційного центру на території колишнього Фурнітурного заводу в Івано-Франківську є обґрунтованим рішенням, що поєднує містобудівну, соціальну, економічну та екологічну вигоду.

В загальному ми маємо :

- Ревіталізація занедбаної території сприятиме покращенню міського

середовища.

- Зручна локація забезпечить доступність для всіх категорій населення.
- Гнучкість архітектурного рішення дозволить адаптувати простір для різних потреб.
- Екологічна складова передбачає використання зелених технологій та інтеграцію природних елементів у міський простір.
- Економічна ефективність підвищить інвестиційну привабливість території.

У висновку ми маємо підтвердження цінності територія та преспектив для сворення та проектування культурно-реабілітаційного центру . Реалізація цього проекту стане важливим кроком у розвитку міста, покращенні життя його мешканців та створенні сучасного простору для культурного збагачення та психологічного відновлення громади.

Це сприятиме не лише збереженню історичної спадщини, але й розвитку місцевої громади, надаючи нові можливості для освіти, культури та соціальної інтеграції.

1.3 Аналіз світового досвіду проектування культурно-реабілітаційних центрів.

1.3.1

Circle Rehabilitation Hospital

Архітектори: Брайден Вуд Площа: 18000 м²

Рік: 2020 рік

Місцезнаходження: Бірмінгем, Великобританія

Circle Birmingham – це модульна лікарня, спроектована студією Bryden Wood у Бірмінгемі, Великобританія. Вона створена за принципами швидкого будівництва та максимальної ефективності використання простору.

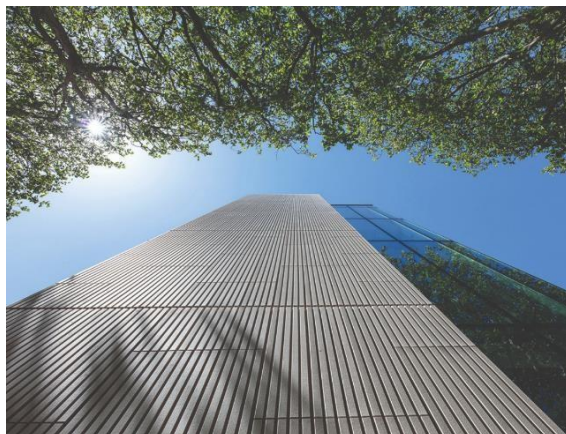
Архітектори розробили дизайн, що забезпечує гнучкість і адаптивність, дозволяючи лікарні змінюватися відповідно до майбутніх потреб. Будівля використовує інноваційні модульні конструкції, що скорочують терміни зведення та витрати.

Рисунок 1

Рисунок 2

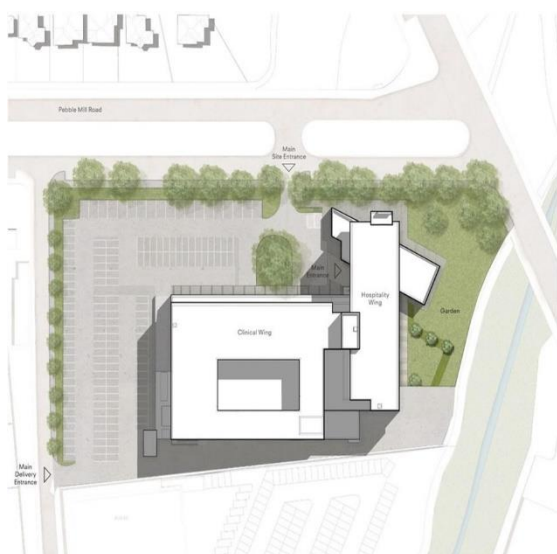
Рисунок 3

Рисунок 5

Рисунок 4

Рисунок 6

Рисунок 7

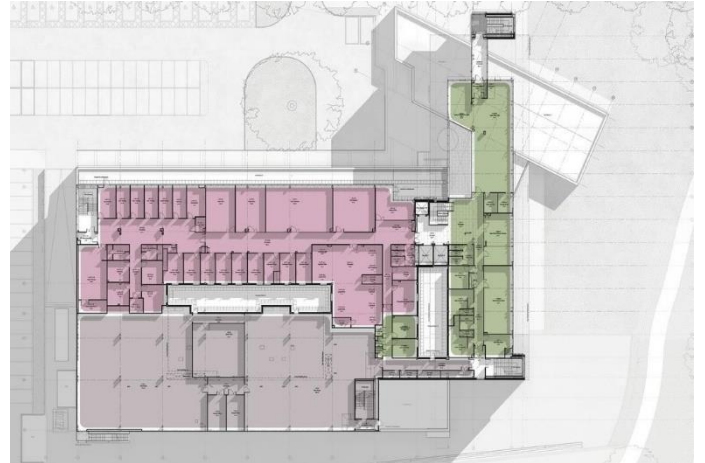

Рисунок 8

Рисунок 9

Рисунок 10

ation 1

Рисунок 11

Реабілітаційний центр у Шеньчжені

1.3.2

Архітектори: Стефано Боері Площа: 26000 м²

Рік: 2020 рік

Місцезнаходження: Шеньчжень, Китай

Shenzhen Rehabilitation Center – це найбільший реабілітаційний центр у Китаї, спроектований Stefano Boeri Architetti. Його дизайн поєднує інноваційну медичну інфраструктуру з концепцією "вертикального лісу", інтегруючи природу в архітектуру для покращення якості життя пацієнтів.

Будівля має багаторівневі зелені тераси, які сприяють фізичному та психологічному відновленню.

Комплекс включає медичні заклади, житлові зони, спортивні простори та дослідницькі

лабораторії. Архітектори прагнули створити екологічно стійке середовище, використовуючи природне освітлення, вентиляцію та систему збирання дощової води.

Ще на стадії будівництва в 2024 будівля отримала перше місце в категорії "Ageing and Health" на World Architecture Festival .

Рисунок 12

Рисунок 13

Рисунок 14

Реабілітаційний центр Musholm у Данії

1.3.3

Архітектори: AART Architects Площа: 3200 м²

Рік: 2015 рік

Місцезнаходження: Корсор, Данія

Архітектори зробили акцент на відчутті свободи та рівності, створивши простір, де інвалідність не є бар'єром, а архітектура сприяє фізичній активності, соціалізації та самовираженню. Комплекс включає багатофункціональний спортивний зал, адаптовані житлові приміщення та панорамні

відкриті зони, що інтегруються в навколишній ландшафт.

Musholm Extension, він перевертає традиційне уявлення про простір для людей з інвалідністю, роблячи його естетичним, функціональним і відкритим для всіх. Його дизайн надихає на новий

погляд на інклюзивну архітектуру – не як на компроміс, а як на можливість створити універсальне середовище, що підтримує рівні можливості для всіх.

Інклюзивний дизайн без архітектурних бар'єрів. Гнучкі простори, що адаптуються до різних потреб.

Екологічний підхід із використанням природного освітлення та енергоефективних рішень. Соціальна згуртованість, що підтримує взаємодію між людьми різного віку та фізичних можливосте.

Мене вразила легкість та інтеграція споруди в природу, її плавні

форми та ідея свободи руху. Це не просто архітектурний об'єкт – це приклад того, як архітектура може змінювати сприйняття обмежень та відкривати нові горизонти для кожного.

Рисунок 15

Рисунок 16

Рисунок 17

Рисунок 18

Рисунок 19

Рисунок 20

Рисунок 21

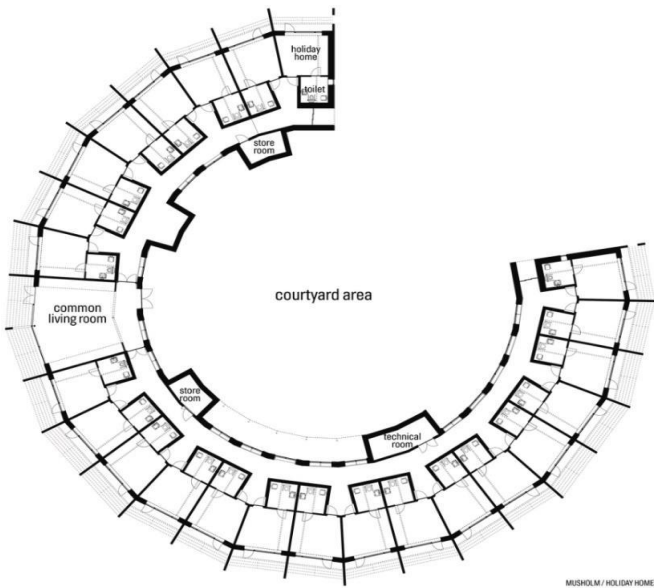

Рисунок 22

MUSKOLM / HOLIDAY HOMES

Рисунок 23

MUSKOLM / MULTI-PURPOSE SPORTS HALL / PLAN 01

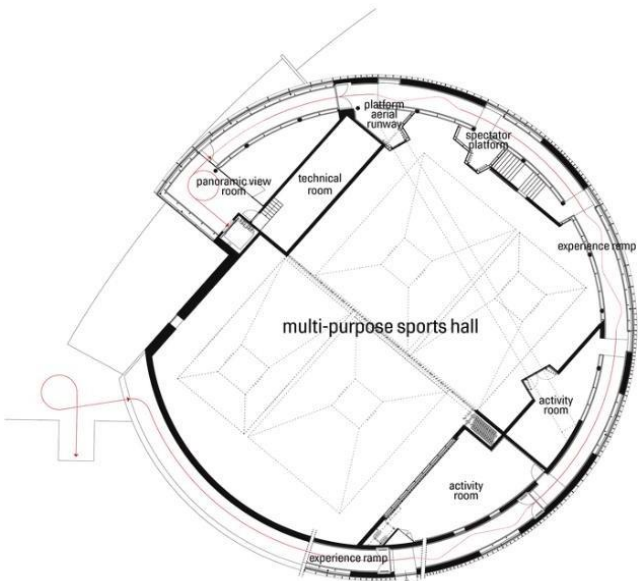

Рисунок 24

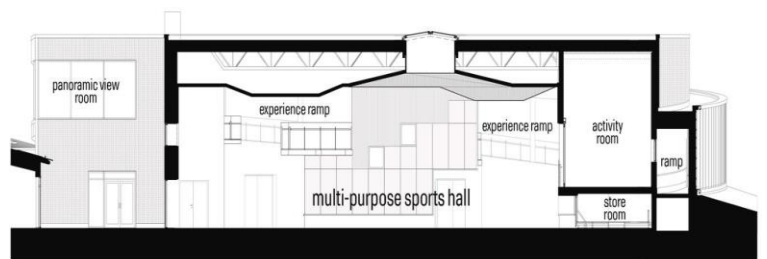

Рисунок 25

MUSKOLM / MULTI-PURPOSE SPORTS HALL / SECTION

1.3.4

Центр психосоціальної реабілітації. Архітектори: Otxotorena Arquitectos Площа: 16657 m²

Рік: 2014 рік

Місцезнаходження: Аліканте, Іспанія

Center for Psychosocial Rehabilitation – це центр психосоціальної реабілітації, спроектований Otxotorena Arquitectos в Іспанії. Він створений для підтримки людей із психосоціальними

розладами та психологічними травмами пропонуючи комфортне середовище для їхньої адаптації та соціальної інтеграції.

Проект базується на ідеї спокою, безпеки та гармонії, що є ключовими для процесу реабілітації. Будівля організована навколо зелених внутрішніх дворів, які створюють інтимну та захищену атмосферу, дозволяючи пацієнтам взаємодіяти з природою та відчувати себе комфортно.

Простори спроектовані таким чином, щоб забезпечити гнучкість, природне освітлення та чітку організацію. Архітектори використали натуральні матеріали, теплі кольори та м'яку геометрію форм, щоб зменшити напругу та сприяти відчуттю спокою та рівноваги.

Центр включає індивідуальні та групові терапевтичні зони, зони для фізичної активності, місця для відпочинку та соціалізації. Велике значення приділено зв'язку між внутрішнім і зовнішнім простором – тераси, сади та великі вікна допомагають створити відчуття відкритості та свободи.

Цей центр є прикладом архітектури, що сприяє емоційному та психологічному добробуту. Головні особливості:

Просторова організація, що забезпечує приватність та соціальну взаємодію. Природне освітлення та зелені зони, що знижують рівень

стресу.

Матеріали та кольори, що створюють відчуття тепла та затишку.

Функціональна гнучкість, що дозволяє адаптувати простори під різні терапевтичні потреби.

Цей центр переосмислює архітектуру медичних закладів, роблячи її приземленою, чутливою та підтримуючою. Це не виглядає як традиційна лікарня, а скоріше як спокійне місце, де можна знайти баланс та гармонію.

Рисунок 26

Рисунок 27

Рисунок 28

Рисунок 29

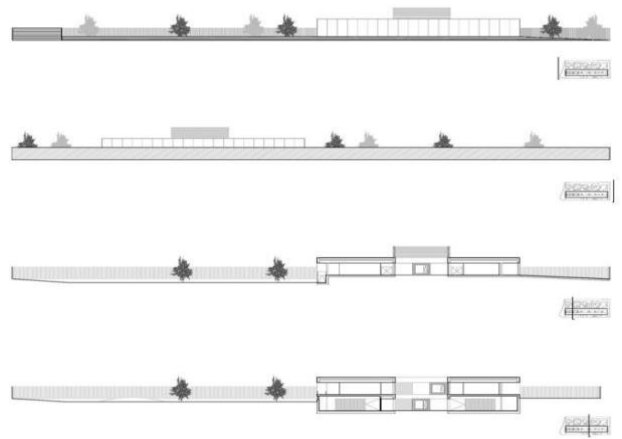

Рисунок 30

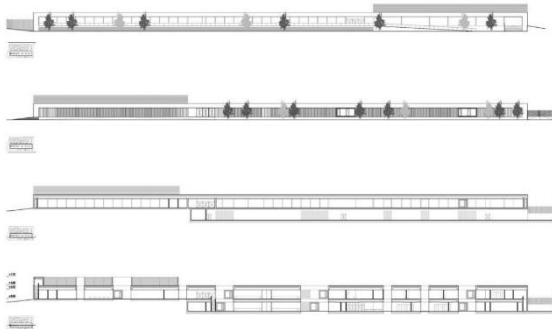

Рисунок 31

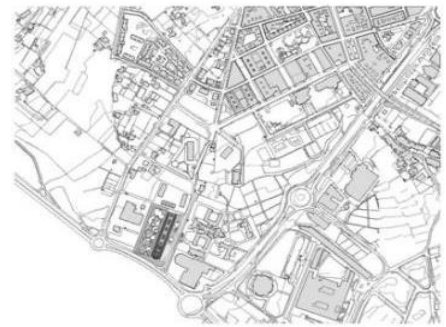

Рисунок 32

Рисунок 33

1.3.5

Центр реабілітації Unbroken Архітектори: abmk

Площа: 9638 m²

Рік: 2023 рік(будується) Місцезнаходження: Львів, Україна

Unbroken Rehabilitation Corps – це унікальний реабілітаційний центр у Львові, створений для підтримки українців, які постраждали від війни. Він об'єднує медичну, фізичну та психологічну реабілітацію, допомагаючи людям повернутися до повноцінного життя.

Архітектурна концепція цього центру формується за принципами інклюзивності, гуманності та комплексного підходу до відновлення. Простір максимально адаптований для людей з

інвалідністю, має безбар'єрний доступ, ергономічні рішення та комфортні зони відпочинку.

Дизайн передбачає велику кількість світла, природних матеріалів і відкритих зон, що сприяють психологічному відновленню. Архітектори створили тепле, підтримуюче середовище, що

контрастує з традиційною стерильною лікарняною атмосферою. Комплекс включає:

Медичний корпус для хірургії та протезування

Центр фізичної реабілітації з сучасним обладнанням

Простір психосоціальної підтримки для роботи з психологами

Тренувальні майданчики та майстерні, де люди навчаються користуватися протезами Особливості:

Комплексний підхід – фізичне та психологічне відновлення в одному місці. Просторова доступність – безбар'єрність і адаптація для кожного.

Відкрите, світле середовище, що сприяє зціленню.

Зв'язок із природою та соціумом, що допомагає інтеграції.

Цей центр – символ стійкості, людяності та архітектури, що лікує. Він не лише допомагає людям фізично, а й повертає їм віру в майбутнє.

Це вражає як архітектура може бути інструментом психологічного відновлення, створюючи атмосферу підтримки, турботи та впевненості у завтрашньому дні.

Рисунок 34

Рисунок 35

Рисунок 36

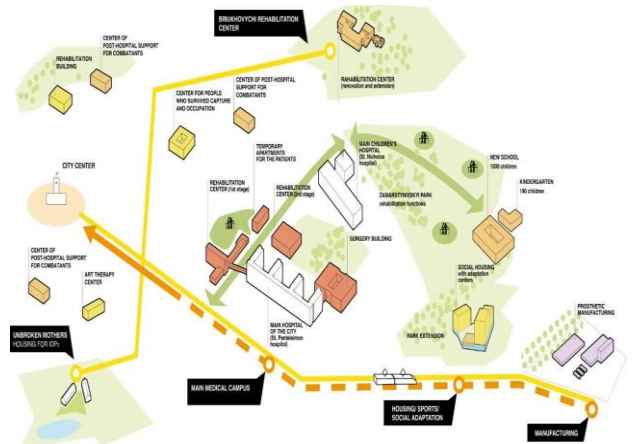

Рисунок 37

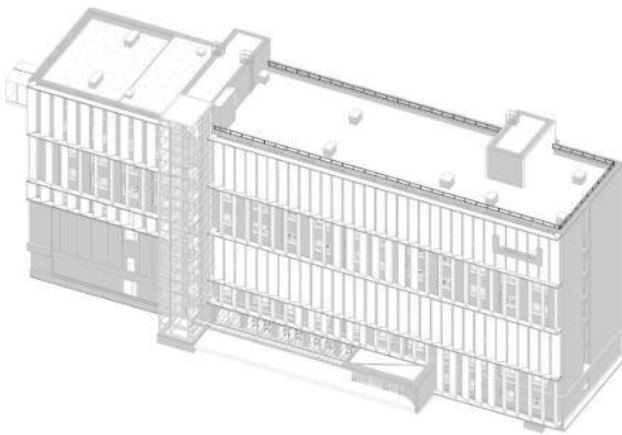

Рисунок 38

Рисунок 39

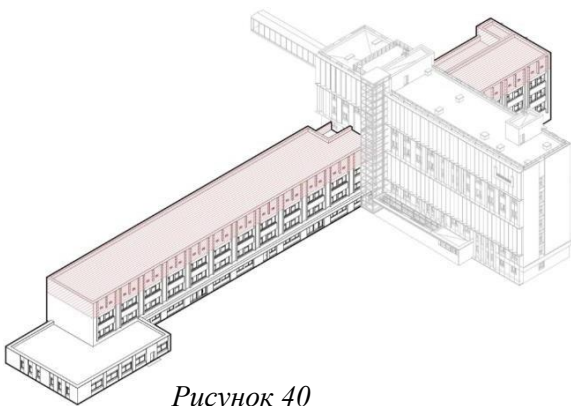

Рисунок 40

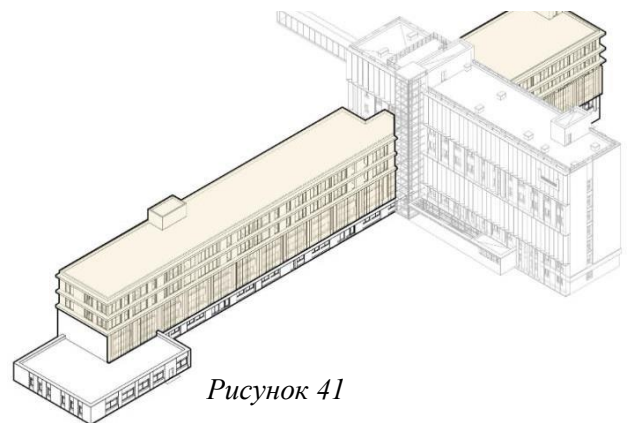

Рисунок 41

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

У результаті проведеного перед проектним аналізом було встановлено, що актуальність створення арт-центрів з реабілітаційною функцією обумовлена зростаючою потребою у застосуванні альтернативних методів реабілітації та соціальної адаптації різних категорій населення. Сучасні тенденції розвитку охорони здоров'я свідчать про необхідність комплексного підходу до відновлення, що поєднує медичні, психологічні та соціальні аспекти через мистецтво та творчість.

Аналіз функціонального призначення арт-центрів показав їх багатогранність: вони виконують терапевтичну, освітню, соціальну та культурну функції. Основними напрямками діяльності таких закладів є арт-терапія, музикотерапія, танцювально-рухова терапія, драматерапія та інші види мистецької реабілітації.

Вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду показало, що найбільш розвинені мережі арт-центрів функціонують у країнах Західної Європи та Північної Америки, де арт-терапія є офіційно визнаним методом лікування. В Україні цей напрям розвивається, однак потребує подальшого вдосконалення як з точки зору методології, так і архітектурно-планувальних рішень.

Проведений аналіз став основою для формування концептуальних підходів до проектування арт-центру з реабілітаційною функцією та визначення основних вимог до архітектурно-планувального рішення майбутнього об'єкта.

РОЗДІЛ 2. Аналітична частина проекту

2.1. Архітектурно-містобудівний аналіз ділянки

Ситуаційна схема в системі міста Івано-Франківськ

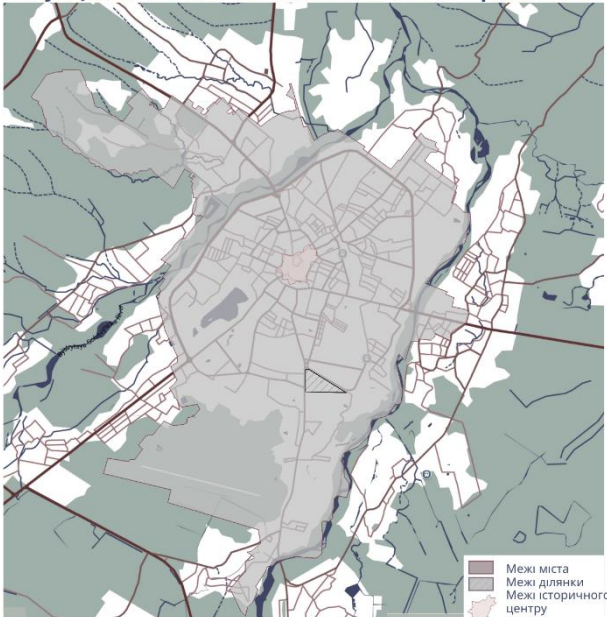

Рисунок 42. Схема розташування ділянки в контексті Івано-Франківська

2.1.1 Розташування ділянки в контексті Івано-Франківська

Ділянка знаходиться в східній частині міста Івано-Франківськ, в межах сучасної забудови міста, поза межами історичного центру.

Територіальний контекст:

- Ділянка розташована в межах міста (позначено сірим кольором)
- Знаходиться поза межами історичного центру (який позначений рожевим кольором в центральній частині схеми)
- Територія відноситься до зони сучасної міської забудови

Близькість до основних транспортних артерій забезпечує зручне сполучення з центром міста та іншими районами Івано-Франківська.

Схема транспортних і пішохідних зв'язків

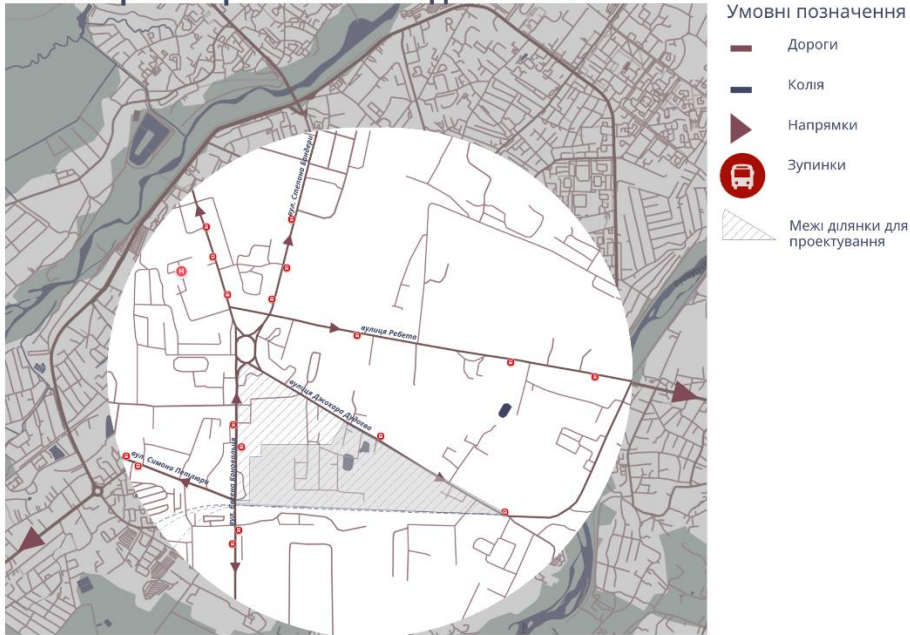

Рисунок 43 Схема транспортних і пішохідних зв'язків

Автомобільні дороги. Ділянка має пряме сполучення з основною мережею міських доріг. Поблизу проходять важливі транспортні артерії, включаючи вулицю Симона Петлюри та вулицю Незалежності. Забезпечений зручний доступ до центральної частини міста

Громадський транспорт. В межах пішохідної доступності розташовані зупинки громадського транспорту (позначені червоними кружками). Наявність автобусних маршрутів забезпечує сполучення з різними районами міста. Зупинки розташовані на відстані комфортної пішохідної доступності.

Пішохідна мережа. Розвинена мережа пішохідних доріжок та тротуарів. Наявні пішохідні переходи на основних вулицях. Забезпечена безпечна пішохідна доступність до громадського транспорту. Ділянка вирізняється вигідним розташуванням завдяки високому рівню транспортної доступності та інтегрованості в міську інфраструктуру. Її перевагами є мультимодальність — поєднання різних видів транспорту, центральність — близькість до основних транспортних вузлів, а також зупинками громадського транспорту.

Зручність переміщення доповнюється короткими пішохідними відстанями до зупинок, що сприяє комфортному доступу для відвідувачів різних вікових груп.

2.1.2 Аналіз комунікаційно-транспортної мережі

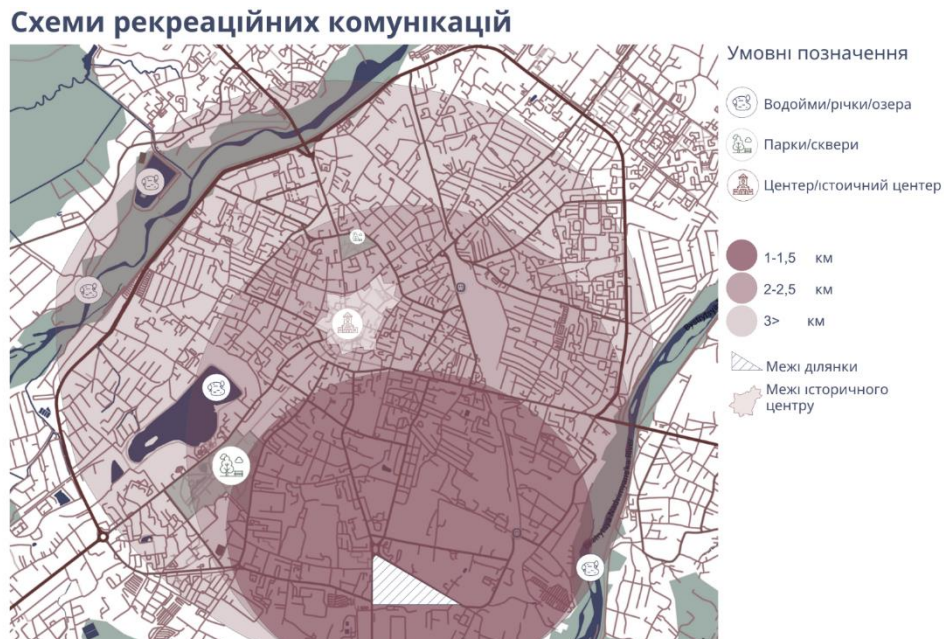

Рисунок 44 Схеми рекреаційних комунікацій

Ділянка має вигідне розташування з точки зору доступності до рекреаційної інфраструктури, що позитивно впливає на якість життя мешканців. Вона розміщена в зоні найближчої доступності до парків, скверів і водних об'єктів — середній час пішохідного доступу становить менше 15–20 хвилин. У радіусі 1–1,5 км зосереджена найвища концентрація зелених зон для щоденного відпочинку, прогулянок і дозвілля.

Окрім парків, територія має безпосередній доступ до водних рекреаційних ресурсів, таких як річка Бистриця-Надвірнянська й Міське озеро, що створює додаткові можливості для відпочинку біля води. Відносна близькість до історичного центру міста відкриває перспективи для культурно-пізнавального дозвілля й відвідування архітектурних та історичних пам'яток.

Проте сам прилягаючий район до проєктованої ділянки характеризується відчутним дефіцитом рекреаційних можливостей, зокрема через відсутність якісних зелених зон в межах території. Існуючі

парки та сквери не покривають потреб густонаселеного району, мають малі розміри та не забезпечують умов для активного відпочинку різних вікових груп. Високий рівень урбанізації й щільна забудова створюють потребу у нових відкритих просторах для громадських, культурних та мистецьких заходів.

Соціальна необхідність також обумовлює потребу у створенні сучасного, інтегрованого арт-рекреаційного центру, який поєднає культурні функції з відпочинковими. Відсутність подібних просторів у цій частині міста підкреслює актуальність проєкту. Створення арт-центру з великою зеленою зоною на запропонованій ділянці дозволить компенсувати нестачу якісної рекреаційної інфраструктури, задовольнити культурні потреби мешканців та забезпечити простір для взаємодії, розвитку й відпочинку в сприятливому середовищі.

2.1.3 Соціально-просторовий аналіз території кварталу

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИЯВЛЕННЯ ВІКОВОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ ПОТЕНЦІЙНИХ РЕЗИДЕНТІВ

Рисунок 45 Схема аналізу виявлення вікової і соціальної групи потенційних резидентів

Схема функціонального зонування території кварталу

Рисунок 46 Схема функціонального зонування території кварталу

Ділянка розташована в соціально насиченому та демографічно різноманітному середовищі, що формує сприятливі умови для створення багатофункціонального арт-центру. Навколишні житлові квартали характеризуються високою щільністю населення, зокрема в багатоповерховій забудові.

Поруч із ділянкою знаходяться вищі навчальні заклади, що забезпечують стабільну присутність студентської молоді (віком 18–25 років) із високим рівнем освіченості та запитом на простори для самореалізації, творчого розвитку та міждисциплінарної взаємодії. Це створює потенціал для формування постійної аудиторії арт-центру та залучення резидентів до креативних програм.

У зоні доступності також розташовані загальноосвітні школи, що охоплюють вікову категорію 6–18 років. Це формує дитячу та підліткову аудиторію, а також супровідну категорію — батьків віком 30–45 років. У цьому контексті особливо актуальними є позашкільні творчі програми та сімейні культурні події.

2.1.4 Архітектурно-планувальний аналіз існуючої забудови

СХЕМА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Станом на 2024р.

Станом на 2001р.

Станом на 2019р.

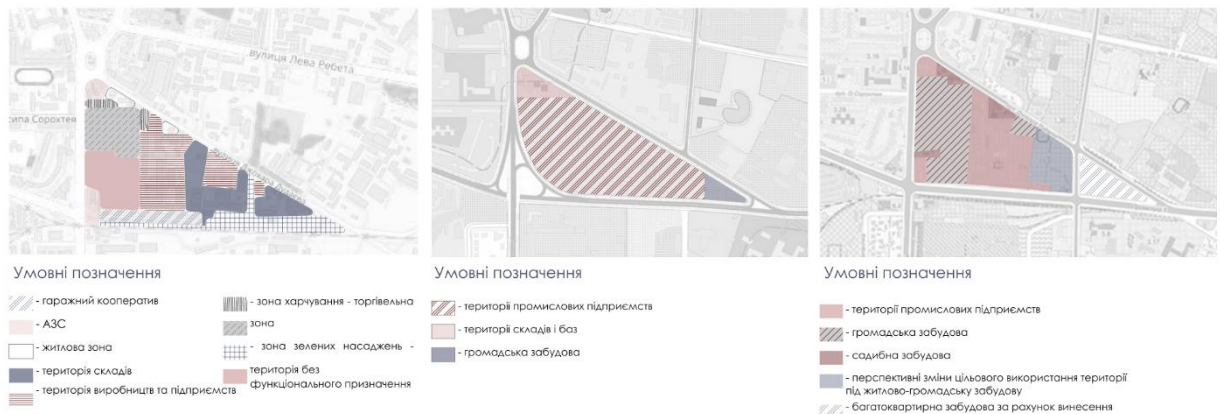

Рисунок 46. Схема функціонального призначення

На схемах функціонального зонування території ділянки в Івано-Франківську по вулиці Дудаєва, можна простежити значну трансформацію її використання протягом останніх років та амбітні плани розвитку.

Станом на 2019 рік територія мала досить строкатий функціональний склад з переважанням промислових підприємств та складських зон у центральній частині. Житлова зона займала відносно невелику частку території, розташовуючись переважно по периферії ділянки. Також присутні були зони виробництва та підприємств, що

свідчило про промисловий характер використання території на той період.

До 2021 року відбулися помітні зміни у структурі землекористування. Промислові зони значно розширилися, особливо у східній частині ділянки, де з'явилися нові ділянки під промислову забудову та складські приміщення. Житлова функція дещо скоротилася, поступившись місцем виробничим потребам. Цей період характеризувався посиленням промислової спеціалізації території.

Станом на 2024 рік тенденція промислового розвитку продовжилася з ще більшим акцентом на складську та виробничу діяльність. Промислові зони та зони складів стали домінувати на території, займаючи основну її частину.

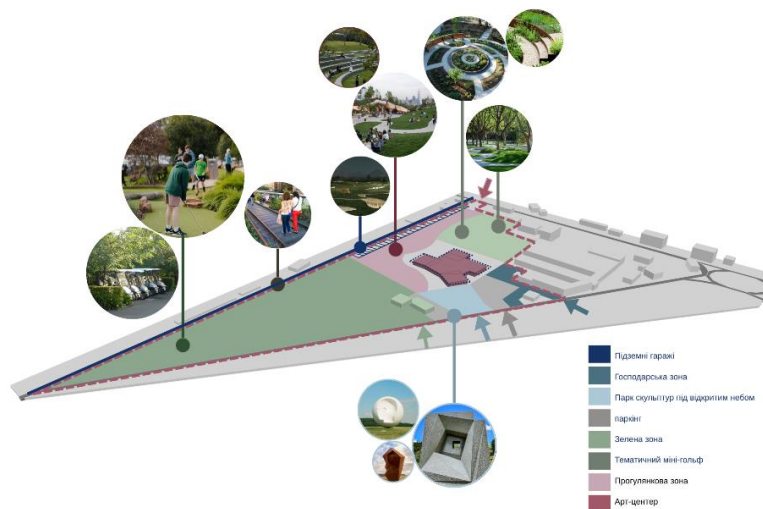

Рисунок 47. Схема функціонального призначення

Концепція демонструє гармонійне поєднання активних та пасивних зон відпочинку, культурних та рекреаційних функцій. Зонування враховує природний рельєф ділянки та забезпечує логічні пішохідні зв'язки між різними функціональними зонами.

Проект передбачає створення сучасного міського простору, що поєднує культурну, рекреаційну та соціальну функції, відповідаючи потребам різних категорій відвідувачів.

Структура функціонального планування проектованої ділянки :

Підземні гаражі (темно-синя зона) - розташовані компактно для мінімізації впливу на ландшафт та забезпечення зручного доступу відвідувачів.

Господарська зона (темно-зелена) - технічна зона для обслуговування парку, логічно винесена на периферію.

Парк скульптур під відкритим небом (світло-блакитна) - центральна культурно-мистецька зона, що створює простір для експонування та споглядання мистецьких творів.

Паркінг (сірий) - наземний паркінг доповнює підземний, забезпечуючи достатню кількість паркомісць.

Зелена зона (світло-зелена) - займає найбільшу площу, створюючи природне середовище та зони відпочинку.

Тематичний міні-гольф (темно-зелена з візуальними прикладами) - активна рекреаційна зона з ігровими елементами.

Прогулянкова зона (рожева) - мережа доріжок та алей для пішохідного руху. Арт-центр (темно-червона) - культурний осередок з закритими приміщеннями для мистецтва та терапії.

2.1.4 Архітектурно-планувальний аналіз існуючої забудови

Рисунок 48.Схема поверховості та технічного стану будинків

Аналіз технічного стану показує значну варіативність якості будівельного фонду на території. Задовільний технічний стан мають переважно будівлі в північній та північно-західній частинах ділянки, що відповідають нормативним вимогам експлуатації та не потребують термінових ремонтних втручань. Незадовільний стан характерний для об'єктів у центральній частині території, де спостерігаються порушення конструктивних елементів, проблеми з інженерними системами та зовнішнім виглядом фасадів.

Добрий технічний стан демонструють окремі будівлі, що пройшли капітальний ремонт або реконструкцію в останні роки.

Рисунок 50. Схема поверховості будинків

Поверховість забудови варіює від 1 до 10+ поверхів з переважанням 2-5 поверхової забудови. Одноповерхові будівлі представлені переважно допоміжними та господарськими спорудами. Двоповерхова забудова характерна для історичної частини території та індивідуальних житлових будинків. Трьох-п'ятиповерхова забудова є основним типом житлових будинків радянського періоду. Висотні будівлі (6-10+ поверхів) розташовані по периметру ділянки та формують композиційні домінанти району.

За схемою цінності забудови територія характеризується наявністю об'єктів різного рівня архітектурно-історичної та містобудівної цінності. Цінна історична забудова представлена окремими будівлями в північно-

західній частині ділянки, що мають культурну та архітектурну значущість і підлягають збереженню. Рядова забудова складається переважно з житлових будинків середини-другої половини ХХ століття, які не мають особливої архітектурної цінності, але є частиною сформованого міського середовища.

Дисгармонійна забудова локалізована в центральній та південній частинах території і представлена об'єктами, що не відповідають архітектурно-планувальним вимогам або знаходяться в незадовільному технічному стані. Ці будівлі потребують демонтажу або капітальної реконструкції. Зони демонтажу визначені для об'єктів, що підлягають знесенню у зв'язку з аварійним станом, порушенням містобудівних норм або необхідністю комплексної реорганізації території.

2.1.6 Аналіз озеленення та природних чинників

Відповідно до схеми озеленення та природних чинників, ділянка характеризується комплексним підходом до ландшафтної організації.

Схема озеленення та природних чинників

Рисунок 51. Схема озеленення та природних чинників

Існуюче озеленення представлено переважно листяними деревами середнього віку (береза, липа, клен) з діаметром стовбурів 25-40 см, розташованими по периметру ділянки та створюючи природні межі простору. Чагарникові насадження формують підлісок та декоративні групи у центральній частині території.

Ділянка розташована в межах міста Івано-Франківськ у передгірській зоні Українських Карпат. Територія характеризується слабо хвилястим рельєфом з незначними перепадами висот, що відповідає Прикарпатській низовині з елементами передгірського рельєфу. Схили переважно пологі ($1-3^\circ$), що сприяє природному дренажу та забезпечує сприятливу південно-західну експозицію для інсоляції.

Клімат має перехідний характер від помірно теплого вологого Західноєвропейського до континентального Східноєвропейського. Зима м'яка з середньою температурою січня $-4...-6^\circ\text{C}$, літо тепле з середньою температурою липня $+18...+19^\circ\text{C}$. Річна амплітуда температур становить $23-25^\circ\text{C}$, безморозний період триває 200-220 днів, вегетаційний період - 180-200 днів. Річна кількість опадів складає 600-700 мм з максимумом у червні-липні (80-90 мм/міс) та мінімумом у січні-лютому (30-40 мм/міс). Відносна вологість повітря становить 75-80%. Переважають західні та південно-західні вітри зі середньою швидкістю 2-4 м/с, штилі спостерігаються в 15-20% випадків.

Найближчою водною артерією є річка Бистриця Надвірнянська, що протікає на відстані $\sim 1,5-2$ км на північний схід від ділянки. Поверхневий стік слабо виражений через рівнинний характер рельєфу. Підземні води залягають на глибині 2-4 м від поверхні в алювіальних відкладах, характеризуються середньою мінералізацією та сезонними коливаннями рівня 0,5-1,0 м.

Основними типами ґрунтів є сірі лісові та темно-сірі опідзолені ґрунти з потужністю гумусового горизонту 25-35 см та вмістом гумусу 2,5-3,5%. Механічний склад представлений суглинками середніми з рН 6,0-6,8 (слабокисле-нейтральне середовище) та задовільною дренажістністю. Бонітет ґрунтів становить 55-65 балів, що свідчить про високу придатність для озеленення з помірною потребою у вапнуванні та середньою потребою в органічних добривах.

РОЗДІЛ 3. Проектна частина

3.1 Генеральне планування

Рисунок 52. Генеральний план

Генплан Арт-центру з реабілітаційною функцією. Планувальна концепція базується на гармонійному поєднанні терапевтичних та мистецьких функцій через створення зеленого оазису в міському середовищі, де кожна зона має своє призначення та органічно взаємодіє з іншими елементами комплексу

Функціональна організація території передбачає чітке зонування з урахуванням специфіки реабілітаційних потреб. Східна зона забезпечує

головний доступ до комплексу та розташована у найбільш транспортно доступній частині ділянки. Центральну позицію займає парк скульптур під відкритим небом, який створює культурно-мистецький акцент всього комплексу та надає простір для експозиції творів мистецтва. Фонтани стратегічно розміщені по території для створення заспокійливої водної атмосфери, що є важливим елементом терапевтичного середовища.

Система павільйонів розподілена по всій території для забезпечення різноманітних функціональних потреб відвідувачів та проведення різних видів реабілітаційних активностей. Прогулянкові стежки та велостежки формують єдину мережу маршрутів, що забезпечує доступність усіх зон комплексу та можливість активного відпочинку. Амфітеатр розташований з урахуванням природного рельєфу, створюючи ідеальний простір для проведення культурних заходів, групових терапевтичних сесій та інших громадських активностей.

Особливу увагу приділено створенню терапевтичного ландшафту через організацію городів та садів, які надають можливості для садівничої терапії та безпосередньої взаємодії з природою. Зелена буферна зона забезпечує екологічний захист комплексу від міського шуму та забруднення, створюючи спокійне природне середовище. Господарська зона виділена для технічних потреб та обслуговування комплексу, не порушуючи загальної гармонії простору.

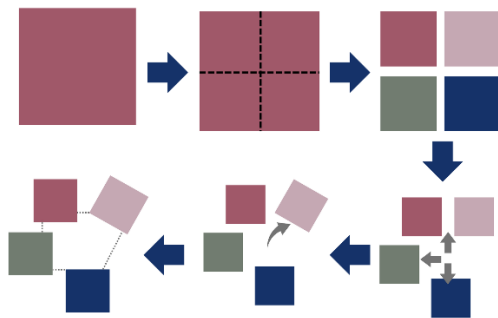
Планувальне рішення передбачає диференційований підхід до вибору покриттів залежно від функціонального призначення зон. Вхідна зона та головні пішохідні алеї біля Арт-центру облаштовані бетонною плиткою з фактурою, що забезпечує комфортне та безпечне пересування відвідувачів, особливо для маломобільних груп населення, створюючи при цьому естетично привабливу поверхню з тактильними властивостями. Прогулянкові доріжки по всій парковій території виконані як гравійні доріжки з окантовкою, що створює природну атмосферу, забезпечує хороший дренаж та комфортне пересування, при цьому окантовка надає доріжкам чіткої форми та попереджає розсипання

гравію. Господарська зона та паркінг мають асфальтове покриття, що забезпечує необхідну міцність для руху транспорту, легкість в обслуговуванні та довговічність експлуатації цих функціональних зон.

Паркінг розрахований на необхідну кількість паркомісць ,90 місць для відвідувачів та паркінг на 10м ісць для персоналу, без домінування над ландшафтом, а головна будівля Арт-центру займає ключову позицію у планувальній структурі, об'єднуючи всі функціональні зони. Загалом генплан характеризується органічною планувальною структурою, що максимально інтегрується з природним ландшафтом, при цьому зелені насадження становлять близько 60% території, створюючи здорове терапевтичне середовище з універсальною доступністю для людей з різними потребами.

3.2 Архітектурно-планувальна структура проєктованого об'єкту

3.2.1 Пошук форми

Рисунок 53. Пошук форми

Архітектурно-планувальна структура проєктованого об'єкту представляє блокову планувальну структуру з об'єднанням центровим простором з чотири блоковим принципом розташування. При створенні форми керувалось принципом "відкритої архітектури"[про принцип відкритої архітектури] та також щоб кожний блок був функціонально автономним та безбар'єрним середовищем .

3.2.2 План на відмітці +0,00

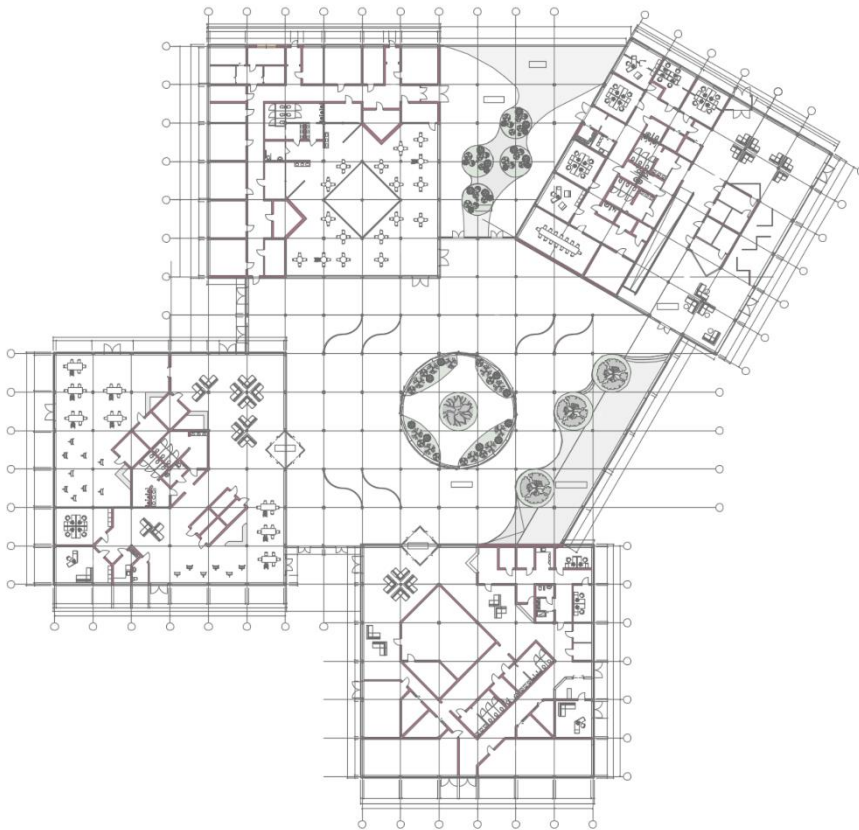

Рисунок 54.План на відмітці +0,00

Будівля складається з умовних 4 блоків об'єднаних внутрішнім простором . Внутрішній простір формує собою зимовий сад розташований в геометричному центрі комплексу та виконує роль композиційного ядра. Це рішення створює природний орієнтир для відвідувачів та джерело природного освітлення для навколишніх приміщень, терапевтичний простір з живою природою та буферну зону між різними функціональними блоками. Галерейний простір організований навколо центрального саду, що створює природний маршрут огляду експозиції. Стенди розташовані по периметру зимового саду, забезпечуючи можливість відпочинку біля природної зони та гнучкість експозиційного простору який направляє відвідувачів до інших блоків .

Перший блок, адміністративний-репрезентативний, блок поділений на дві зони адміністративну та репрезентативну. Репрезентативна зона поділена умовна на дві частини, в першій частині знаходиться вхідна зона

з стійкою адміністратора та зоною очікування, додатковими приміщеннями для адміністратора. В другій частині зони знаходиться лобі-бар та допоміжні приміщення та також місце для відпочинку. По правій стороні знаходиться виставкові стенди які ведуть для зони лобі-бару, по лівій стороні знаходиться вхід в укриття .

Адміністративна зона складається з кімнати для персоналу та санвузлами для них, та також в ній розміщені жіночий, чоловічий та інклюзивний санвузол. В зоні розміщений кабінет директора, кабінет завгоспу та 4 кабінети для працівників, конференц зал та допоміжні складські приміщення.

Другий блок, сценічного мистецтва, у правій частині блоку знаходяться допоміжні приміщення та 2 кабінету працівників та психолога з своєю зоною очікування, санвузол для працівників з душевою кімнатою та кімната відпочинку з кухнею нішею . В центральній частині знаходиться мультимедійна зала для перегляду кінострічок та додаткове приміщення для обслуговування її . В лівій та нижній частині блоку знаходяться 3 тренувальні зали , 4 роздягальні та жіночий, чоловічий і інклюзивний санвузли, допоміжними приміщеннями . Для кожної функції є зона адміністратора та зона очікування.

Третій блок, мистецький, з вхідної зони ми потрапляємо в зону очікування та адміністратора. В центрі розміщені санвузли, жіночі, чоловічі та інклюзивний, та допоміжні приміщення. По лівій стороні розміщений закрита мистецька зала, з правого боку знаходиться відкритий мистецький простір з допоміжними приміщеннями. Позаду знаходяться кабінет працівників, кабінет психолога та кімната для персоналу та санвузол.

Четвертий блок , зона харчування яка розрахована на 60 відвідувачів, в центрі розміщена дитяча кімната навколо якої розміщені столики для відвідувачів, позаду цих зон розміщення всі допоміжні приміщення кухні та приміщення для працівників. З четвертого блоку можна потрапити в з зелену зону, зону городу.

3.2.3 План на відмітці -3,000

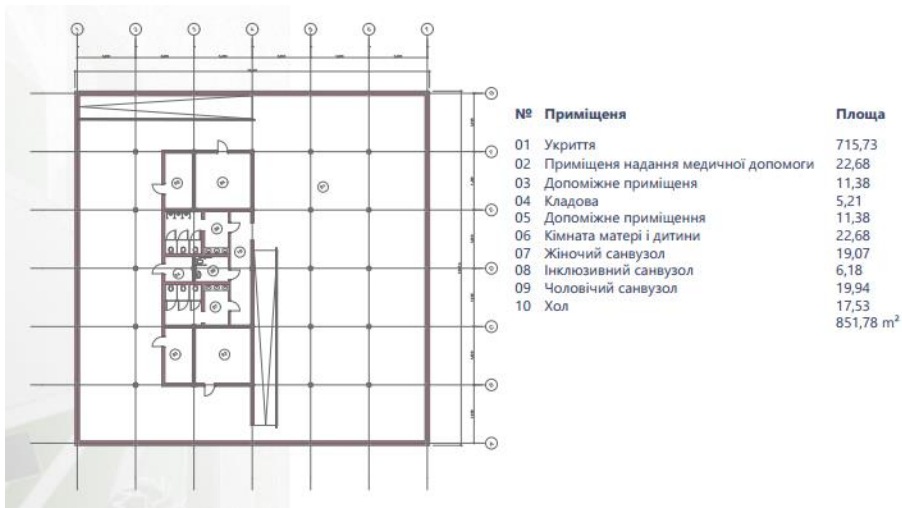

Рисунок 55. План на відмітці -3,000

Укриття знаходиться на відмітці -3,000, в укриття можна спуститися з адміністративного блоку по пандусу, пандус дасть можливість не обмежувати людей з інклюзивністю. Укриття обладнана санвузлами для жінок, чоловіків та інклюзивними вбиральнями та додатковими приміщеннями та медичним приміщенням. Великий простір для перебування відвідувачів під час тривоги. Вихід з укриття обладнаний пандусом з виходом на вулицю.

3.3 Об'ємно-просторове рішення

3.3.1 Пошук форми

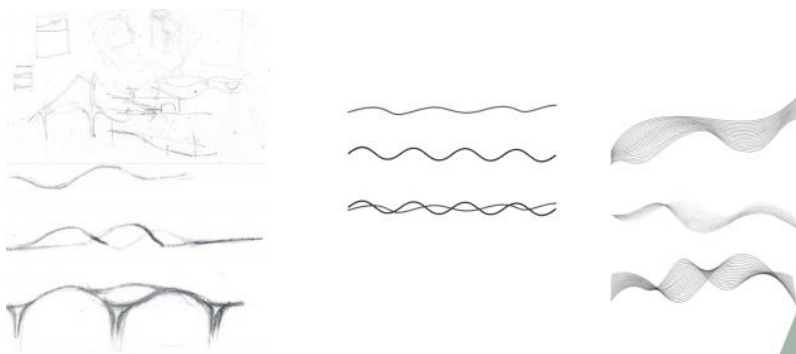

Рисунок 56. Пошук форми

При пошуку форми я обрала концепцію біофільного дизайну та цілющої архітектури[13]. Основою формоутворення стали хвилеподібні, органічні форми, що імітують природні ландшафти та пластичність психіки людини - від плавних хвиль водної поверхні до м'яких контурів

пагорбів. Така пластика покрівлі створює заспокійливий психологічний ефект, необхідний для реабілітаційного процесу[10].

Я розробила, горизонтально розгорнуту архітектуру павільйонного типу, де кожен об'єм плавно переплітається в наступний. Великі скляні поверхні забезпечують максимальне проникнення природного світла, а криволінійні форми даху створюють різноманітну гру світлотіней у середині будівлі.

Матеріальна палітра включає світлий бетон, природний камінь та дерево, скло для створення тактильно приємного середовища. Така форма дозволяє створити терапевтичне середовище, де архітектура сама стає інструментом зцілення - через м'які обриси, природні матеріали, обілля світла та безпосередній зв'язок з природним оточенням.

3.3.2 Фасади

Фасад в осях А-Г

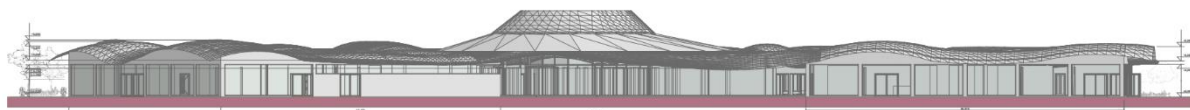

Рисунок 57. Фасад в осях А-Г

Фасад в осях 1-7

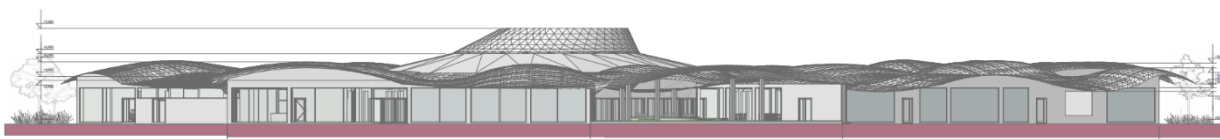

Рисунок 58. Фасади в осях 1-7

Розроблюючи фасади та об'ємно-просторове рішення арт-центру, я створив хвилеподібну композицію з серії взаємопов'язаних об'ємів різної висоти, що утворюють динамічний силует природних форм. Протяжна горизонтальна структура дозволяє оптимально розмістити всі функціональні блоки з природним освітленням кожної зони.

Для фасадів я обрала комбінацію світлого бетону кремово-бежевих відтінків для цокольної частини та великоформатних скляних поверхонь, що забезпечують максимальне проникнення денного світла. Нейтральна

кольорова гама створює спокійну терапевтичну атмосферу та підкреслює зв'язок з природним оточенням.

Конструкція покрівлі базується на металевій просторовій фермі з регулярною структурною сіткою, що дозволяє реалізувати складні криволінійні форми при мінімальній кількості внутрішніх опор. Металеве покриття сірого кольору точно повторює всі нюанси геометрії каркасу. Опорна система використовує колонну сітку 5×5 метрів та несучі стіни 380 мм у ключових точках, що забезпечує великі безколонні простори всередині. Перепади висот покрівлі створюють природну вентиляцію, а прихована розводка комунікацій інтегрується в простір між конструкціями, утворюючи цілісну архітектурно-конструктивну систему для оптимального терапевтичного середовища.

3.4 Конструктивні, інженерні та енергоефективні рішення об'єкту

3.4.1 Розріз

Рисунок 59. Розріз

Розглядаючи конструктивні, інженерні та енергоефективні рішення арт-центру, система регулярної колонної сітки 5×5 метрів, що забезпечує структурну логічність та гнучкість планування. Зовнішні стіни товщиною 380 мм виконують несучу функцію та забезпечують необхідну теплоізоляцію, внутрішні стіни 250 мм здійснюють зонування великих просторів, а перегородки 110 мм дозволяють детальне планування з можливістю трансформації.

Фундаментна система базується на стрічкових фундаментах під несучими стінами та окремих стовпчастих фундаментах під колонами

сітки 5×5 метрів. Глибина закладення фундаментів визначається рівнем промерзання ґрунту та геологічними умовами ділянки. Під центральною частиною з зимовим садом передбачена посилена фундаментна плита для сприйняття додаткових навантажень від ґрунту та рослинності з заглибленням нижче рівня промерзання (1,0-1,2 м для регіону) та окремих стовпчастих фундаментах під колонами сітки 5×5 метрів.

Енергоефективність досягається через великоформатні скляні поверхні з енергозберігаючими склопакетами, що максимізують природне освітлення та пасивні сонячні надходження. Товсті зовнішні стіни забезпечують високі теплоізоляційні характеристики, а криволінійна форма покрівлі створює природну вентиляцію через різницю тисків. Інженерні комунікації приховані в просторі між конструкціями покрівлі, що забезпечує естетичність інтер'єрів та доступність для обслуговування. Система опалення може використовувати підлогове опалення для рівномірного розподілу тепла у великих просторах.

3.5 Реалізація вимоги інклюзивності та безпеки користувачів проєктованого об'єкту

3.5.1 Інклюзивність

Проєктування реабілітаційного арт-центру здійснюється з урахуванням принципів універсального дизайну та відповідно до вимог чинних державних будівельних норм, а саме:

- ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;
- ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будівлі та споруди»;

Проєкт орієнтований на забезпечення безбар'єрного доступу до всіх функціональних зон центру для людей з інвалідністю, осіб літнього віку, осіб з тимчасовими обмеженнями мобільності, а також для дітей.

Всі основні приміщення — вхідна група, зали арт-терапій, простори групових і індивідуальних занять, туалетні кімнати, евакуаційні виходи — запроєктовані без порогів та перепадів висот. У разі необхідності

передбачено пандуси з максимально допустимим ухилом 8% згідно з п. 5.6.1 ДБН В.2.2-40:2018[4]. Ширина основних коридорів та проходів становить не менше 1,2 м, що дозволяє безперешкодне пересування людей на інвалідних візках.

На території облаштовано не менше ніж 10% паркомісць для людей з інвалідністю згідно з вимогами ДБН В.2.2-40:2018[4]. У кожному блоці будівлі запроектовано інклюзивні санітарно-гігієнічні вузли з урахуванням просторових потреб маломобільних груп.

Особливу увагу приділено організації зовнішнього простору: прогулянкові маршрути оснащені елементами для тактильної навігації, зонами відпочинку з лавками та навісами, безпечним покриттям та озелененням, яке не спричиняє алергічних реакцій.

Усі мистецькі та терапевтичні простори проєктуються з можливістю трансформації, що дозволяє проводити як групові, так і індивідуальні заняття, адаптуючи простір під потреби конкретного користувача.

Таким чином, арт-центр забезпечує рівний доступ до послуг і комфортне середовище для всіх категорій населення, що є ключовим для реалізації його реабілітаційної функції.

3.5.2 Пожежна безпека

Проєктування арт-центру здійснюється відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері пожежної та техногенної безпеки, зокрема:

- ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»;
- ДБН В.2.2-9:2018«Громадські будівлі та споруди» (розділи щодо протипожежних вимог);

Будівлі та споруди арт-центру класифікуються за ступенем вогнестійкості згідно з функціональним призначенням. Основні будівлі (центральної корпус, зали арт-терапій, адміністративна частина, культурно-соціальні приміщення) належать до II ступеня вогнестійкості.

У конструкціях використовуються матеріали з груп горючості НГ (негорючі) та Г1–Г2 у допустимих межах[1].

Всі будівлі забенегорючі) та Г1–Г2 у допустимих межах[1].

- Основні протипожежно захищені не менше ніж двома евакуаційними виходами, ширина шляхів евакуації — не менше 1,2 м, двері евакуаційних виходів відкриваються у напрямку евакуації (п. 5.10 ДБН В.1.1-7:2016).[1]

- Вентиляційні системи обладнано протипожежними клапанами з автоматичним спрацюванням (п. 6.4 ДБН В.2.2-9:2018).[3]

- Протипожежні двері та люки мають межу вогнестійкості не менше EI 30 (відповідно до таблиці 3 ДБН В.1.1-7:2016).[1]

- На території передбачено вільний під'їзд пожежно-рятувальної техніки, з радіусами розвороту не менше 12 м (відповідно до п. 10.2 ДБН В.1.1-7:2016).[1]

Згідно з вимогами пожежної безпеки, територія облаштована первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками (не менше одного на 100 м²), пожежними щитами у ключових точках комплексу, табличками з евакуаційними планами та інструкціями.

Забезпечення пожежної безпеки є пріоритетним під час проєктування будівлі, враховуючи постійне перебування людей, зокрема маломобільних груп населення. Усі рішення ухвалені з метою мінімізації ризиків виникнення та поширення пожежі, забезпечення своєчасної евакуації та безпеки користувачів арт-центру.

3.5.3 Укриття

Згідно з вимогами ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту», у складі будівлі передбачено створення найпростішого укриття для тимчасового перебування людей під час надзвичайних ситуацій.

Проектне рішення враховує функціональне призначення закладу, зосередженість на роботі з дітьми, людьми з інвалідністю та іншими вразливими групами населення, що вимагає забезпечення швидкої, безпечної та безбар'єрної евакуації.

Основні характеристики укриття:

Тип укриття: найпростіше укриття у будівлі арт-центру, згідно з розділом 5 ДБН В.2.2-5:2023[2].

Місткість: проєктна місткість укриття визначена з розрахунку 0,6 м² на 1 людину (п. 5.3.2), що дозволяє укрити 10–15% одночасного перебування людей у центрі (відвідувачі + персонал).

Розташування: у заглибленій частині центрального корпусу (цокольний або підвальный рівень), з двома незалежними евакуаційними виходами, що виводять безпосередньо назовні (п. 5.5.2)[2].

- Конструктивне рішення:
  - Стіни та перекриття з негорючих матеріалів, вогнестійкість — не менше REI 60
  - Наявність герметичних запірних елементів на входах (двері з ущільненням);
  - Система протипожежного захисту, освітлення, вентиляція, аварійне живлення (п. 5.6.1–5.6.5).
  - Забезпечено вільний доступ для маломобільних груп (пандус, широкий вхід, відсутність порогів);
- Територіальні рішення:Проєктом реабілітаційного
  - Територія навколо входу в укриття вільна від забудови, із можливістю під'їзду екстрених служб.

Проєктом передбачено облаштування найпростішого укриття відповідно до ДБН В.2.2-5:2023, що забезпечує мінімально необхідний рівень захисту для осіб, які перебувають у закладі під час надзвичайних ситуацій. Укриття адаптоване до потреб маломобільних груп, відповідає принципам інклюзії та стандартам безпеки, рекомендованим органами цивільного захисту.[2],[4]

3.6 Енергоефективність

- культурного центру з реабілітаційною функцією передбачено реалізацію комплексу заходів для досягнення високого рівня

енергоефективності, відповідно до чинних нормативно-правових актів, а саме:

- ДБН В.2.6-31:2021 «Теплова ізоляція будівель»,
- ДБН В.2.6-33:2018 «Будинки і споруди. Енергозбереження»,

Зовнішні стіни з ефективною теплоізоляцією (мінеральна вата, пінополістирол) згідно з ДБН В.2.6-31:2021, з приведеним опором теплопередачі не менше нормативного для II кліматичної зони ($R_{req} \geq 3,3 \text{ м}^2 \cdot \text{К}/\text{Вт}$).[6]

Утеплені покрівля та підлога ($R_{req} \geq 4,95$ та $\geq 3,3 \text{ м}^2 \cdot \text{К}/\text{Вт}$ відповідно).

Енергоефективні вікна з двокамерними склопакетами, низькоемісійним покриттям та коефіцієнтом теплопередачі не вище $1,1 \text{ Вт}/\text{м}^2 \cdot \text{К}$. [5]

3.7 Техніко-економічні показники

Площа ділянки – 51 552,91 м²

Площа забудови – 6 687,27 м²

Площа мощення – 11 100,00 м²

Площа озеленення – 29 665,54 м²

Площа парковки – 4 100,10 м² м²

Кількість паркувальних місць – 90

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У третьому розділі розроблено комплексне проектне рішення багатофункціонального рекреаційного комплексу на ділянці 5,1 га по вул. Дудаєва в м. Івано-Франківськ. Проект базується на центрально-радіальній композиції з ефективним використанням простору та максимальним озелененням поверхні.

Архітектурно-планувальна структура забезпечує багатофункціональність через органічне поєднання рекреаційних, культурних та спортивних зон, де арт-центр як композиційна домінанта

інтегрується з ландшафтним оточенням. Конструктивні та інженерні рішення базуються на сучасних енергоефективних технологіях, а інклюзивність та безпека забезпечені через безбар'єрне середовище та системи пожежної безпеки відповідно до актуальних нормативів

Джерела інформації

1. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Основні положення. – [Чинний від 01.06.2017]. – Київ : Укрархбудінформ, 2017. – 34 с.
2. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. Основні положення. – [Чинний від 01.04.2024]. – Київ : Укрархбудінформ, 2024. – 48 с.
3. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будівлі та споруди. Основні положення. – [Чинний від 01.12.2019]. – Київ : Укрархбудінформ, 2019. – 56 с.
4. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. – [Чинний від 01.04.2019]. – Київ : Укрархбудінформ, 2019. – 42 с.
5. ДБН В.2.6-31:2021. Теплова ізоляція будівель. Основні положення. – [Чинний від 01.10.2021]. – Київ : Укрархбудінформ, 2021. – 38 с.
6. ДБН В.2.6-33:2018. Будинки і споруди. Енергозбереження. Основні положення. – [Чинний від 01.01.2019]. – Київ : Укрархбудінформ, 2019. – 44 с.
7. Бурдейний, А., & Чабан, О. (2024). Симптоми посттравматичного стресу та їх корекція шляхом дистанційної реабілітації у пацієнтів з постковідним синдромом під час війни. *Психосоматична медицина та загальна практика*, 2. URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/545> (дата звернення: 13.06.2025).
8. Asfour, K. S. (2019). Healing architecture: a spatial experience praxis. *Archnet-IJAR*, 14(2), 133–147. <https://doi.org/10.1108/ARCH-03-2019-0055>
9. De Vecchi, N., Kenny, A., & Kidd, S. (2015). Stakeholder views on a recovery-oriented psychiatric rehabilitation art therapy program in a rural Australian mental health service: a qualitative description. *International Journal of Mental Health Systems*, 9, 11. <https://doi.org/10.1186/s13033-015-0005-y>
10. Ghazaly, M., Badokhon, D., Alyamani, N., & Alnumani, S. (2022). Healing Architecture. *Civil Engineering and Architecture*, 10(3A), 108–117. <https://doi.org/10.13189/cea.2022.101314>
11. Gupta, R., & Chavan-Tirvir, C. (2018). Art in Rehabilitation Centre.

International Journal of Engineering Research, 7(Special Issue 2), 149–152.

<https://doi.org/10.5958/2319-6890.2018.00044.2>

12. Hasan, S., Uzun, C., & Sonmez, E. (2025). Fractal geometry in hospital design: Enhancing healing environments using fractal fluency. *AIP Conference Proceedings*, 3292(1), 060034. <https://doi.org/10.1063/5.0266756>
13. Kabinesh, V., Vennila, S., Baranitharan, K., Ravi, R., Hemalatha, P., Krishnamurthy, S., & Thirunavukkarasu, M. (2024). Sustainable Spaces – Evolution of Biophilic Design in Contemporary Architecture: A Review. *Asian Journal of Environment and Ecology*, 23(5), 64–77. <https://doi.org/10.9734/ajee/2024/v23i5548>
14. Larivière-Bastien, D. (2022). Child care and development research. *Child: Care, Health and Development*, 48(6), 1017–1030. <https://doi.org/10.1111/cch.12998>
15. Levy, C. E., Uomoto, J. M., Betts, D. J., & Hoenig, H. (2025). Creative Arts Therapies in Rehabilitation. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 106(1), 153–157. <https://doi.org/10.1016/j.apmr.2024.07.008>
16. Mortaheb, R., & Kianpour, Z. (2025). Increasing the Adaptive Opportunities with passive strategies and Architectural Solutions for Healing gardens, aligned with Evidence-based design. *Journal of Design Thinking*. <https://doi.org/10.22059/jdt.2025.374017.1120>
17. Oren, R., Orkibi, H., Elefant, C., & Salomon-Gimmon, M. (2019). Arts-based psychiatric rehabilitation programs in the community: Perceptions of healthcare professionals. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 42(1), 41–47. <https://doi.org/10.1037/prj0000325>
18. Saja Hasan, Can Uzun, Elif Sonmez; Fractal geometry in hospital design: Enhancing healing environments using fractal fluency. *AIP Conf. Proc.* 8 May 2025; 3292 (1): 060034. <https://doi.org/10.1063/5.0266756>
19. Viganò, C., & Magnotti, R. (2021). Visual Art Therapy in Psychiatry Rehabilitation. In U. Volpe (Ed.), *Arts Therapies in Psychiatric Rehabilitation*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-76208-7_1
20. Zare, G., Faizi, M., Baharvand, M., & Masnavi, M. R. (2021). A review of biophilic design conception implementation in architecture. *Journal of Design and Built*

Environment, 21(3), 16–36. <https://doi.org/10.22452/jdbe.vol21no3.2>

21. Zhong, W., Schröder, T., & Bekkering, J. (2022). Biophilic design in architecture and its contributions to health, well-being, and sustainability: A critical review. *Frontiers of Architectural Research*, 11(1), 114–141.

<https://doi.org/10.1016/j.foar.2021.07.006>

22. Zhong, W., Schroeder, T., & Bekkering, J. (2023). Designing with nature: Advancing three-dimensional green spaces in architecture through frameworks for biophilic design and sustainability. *Frontiers of Architectural Research*, 12(4), 732–753. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2023.03.001>

23. Грегірчак, О. (2017, 17 лютого). Фурнітурний завод - залишки минулого. *Briz.if.ua*. URL: <http://briz.if.ua/41926.htm> (дата звернення: 13.06.2025).

24. Amadi, D. E., & Ichendu, C. (2024). Biophilic Architecture: A Sustainable Healing Strategy in Rehabilitation Centers in the Niger Delta Region of Nigeria. *Innovation in Science and Technology*, 3(5), 15–25. URL:

<https://www.paradigmpress.org/ist/article/view/1289> (дата звернення: 13.06.2025).

25. Dennis Ejike Amadi, & Chima Ichendu. (2024). Biophilic Architecture: A Sustainable Healing Strategy in Rehabilitation Centers in the Niger Delta Region of Nigeria. *Innovation in Science and Technology*, 3(5), 15–25. URL:

<https://www.paradigmpress.org/ist/article/view/1289>

26. Herlambang, L. F., & Purisari, R. (2024). Rehabilitation Center for Mental Disorders Using Therapeutic Architecture Approach. *Proceedings of the International Conference on Social Design*, 183–188. URL:

<https://ojs.uph.edu/index.php/ICSD/article/view/9424> (дата звернення: 13.06.2025).

27. Turgut, B. (2025). Sanat ve Şifa: Antik Mekânlardan Modern Terapötik Tasarıma [Мистецтво та зцілення: від стародавніх просторів до сучасного терапевтичного дизайну]. *Made by Artist Journal*, 6. URL:

<https://journal.madebyartist.org/index.php/pub/article/view/6> (дата звернення: 13.06.2025).

